

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3033/2020
27.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Станојевић адвокат из ..., против туженог Привредног друштва „ББ“ експорт-импорт ДОО са седиштем у ..., чији је пуномоћник Владимир Зећ адвокат из ..., ради брисања хипотеке, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1503/19 од 19.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 27.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1503/19 од 19.11.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу П 246/18 од 22.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се наложи туженом да у року од 15 дана по правноснажности пресуде да изјаву на основу које ће бити извршено брисање заложног права - хипотеке установљене заложном изјавом овереном код Општинског суда у Пожаревцу под Ов. 4298/09 од 19.03.2009. године на непокретној имовини уписаној у листове непокретности број ... и КО ..., ради обезбеђења новчаног потраживања из уговора о заједничкој производњи Ов. бр. 4297/2009 од 19.03.2009. године у вредности уговореног улагања у износу од 100.000 евра, а уколико тужени не поступи по том налогу пресуда ће представљати основ за брисање заложног права - хипотеке установљене заложном изјавом на наведеној непокретној имовини, а Служба за катастар непокретности Пожаревац је овлашћена да по правноснажности пресуде брише из листова непокретности ... и ... КО ... описана заложна права - хипотеке. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да на име трошкова парничног поступка исплати туженом износ од 92.750,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1503/19 од 19.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда

Вишег суда у Пожаревцу П 246/18 од 22.01.2019. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, због погрешне примене материјалног права изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП, ради заштите равноправности грађана.

Тужени је поднео одговор на ревизију, са предлогом да се иста одбаци као недозвољена или одбије као неоснована, а тужилац обавезе на накнаду трошкова поступка по том ванредном правном леку.

О тужиочевој ревизији није одлучивано на основу члана 404. ЗПП, јер је ревизија дозвољена према вредности предмета спора побијаног дела, у смислу члана 403. став 3. тог закона.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, заложном изјавом Ов. 4298/09 од 19.03.2009. године тужилац је дозволио да се на његовим непокретностима уписаним у лист непокретности број ... и ... КО ... упише заложно право у корист туженог за износ од 100.000 евра у динарској противвредности са роком испуњења обавезе до 15.11.2009. године. Тужилац је заложну изјаву дао у складу са чланом 7. уговора о заједничкој производњи Ов. 4297/19 од 19.03.2009. године којим су регулисани међусобни односи странака и Привредног друштва „ВВ“ ДОО о узгоју и производњи пољопривредних производа, поред осталог и постојање дуга означеног привредног друштва према туженом у износу од 100.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије, са роком испуњења до 15.11.2009. године. Решењем Привредног суда у Пожаревцу Ст 265/2011 од 19.09.2011. године отворен је и закључен поступак стечаја наведеног привредног друштва. Тужени у том поступку није пријавио своје потраживање према стечајном дужнику. Потраживање туженог и даље постоји у износу од 2.416.742,34 динара. Правноснажном пресудом Основног суда у Пожаревцу П 179/15 од 09.12.2015. године одбијен је захтев туженог којим је тражио да се тужилац обавезе на исплату његовог новчаног потраживања, са образложењем да је тужилац хипотекарни дужник а не јемац за дуг Привредног друштва „ВВ“ ДОО. Предлог туженог за извршење, поднет против тужиоца, одбачен је правноснажним решењем Основног суда у Пожаревцу И 256/16 од 19.04.2016. године јер заложна изјава тужиоца није сачињена у форми прописаној чланом 15. став 1. Закона о хипотеци да би се могла сматрати извршном исправом.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Одредбом члана 43. Закона о хипотеци прописано је да хипотека престаје исписом из регистра непокретности у који је била уписана, у складу са законом, на захтев дужника, власника или повериоца ако обезбеђено потраживање престане на начин дозвољен законом. Према члану 44. тог закона, испис хипотеке на захтев власника врши се само ако је дуг исплаћен у потпуности (став први); захтев за испис садржи писмену изјаву хипотекарног повериоца да пристаје на испис хипотеке или правноснажну судску одлуку којом се утврђује да је потраживање у целости исплаћено (став други); поверилац је дужан да дозволи брисање хипотеке уколико му је потраживање у целости исплаћено (став трећи) и дужан је да изда дужнику и власнику хипотековане непокретности потврду о измиреном дугу, без одлагања, након измирења дуга и да му да сагласност за брисање хипотеке (став четврти).

У конкретном случају, потраживање туженог - хипотекарног повериоца није престало, због чега тужени није дужан да тужиоцу - власнику хипотековане непокретности (хипотекарном дужнику) да изјаву - сагласност за брисање хипотеке. Из тих разлога није основан ни тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе на давање изјаве на основу које ће бити извршено брисање уписаног заложног права - хипотеке, исправе која је на основу члана 44. став 2. тачка 1. Закона о хипотеци неопходна да би се, на захтев власника заложене непокретности, извршио испис хипотеке.

Наводи ревизије тужиоца о погрешној примени материјалног права, по оцени Врховног касационог суда, нису основани.

Изјаву - сагласност за брисање хипотеке тужени је дужан дати само када је његово потраживање у целости исплаћено. Овде то није случај јер између странака није спорно да потраживање туженог из уговора о заједничкој производњи од 19.03.2009. године, обезбеђено заложном изјавом тужиоца од истог датума, и даље постоји у износу од 2.416.742,34 динара. Правноснажна пресуда Основног суда у Пожаревцу П 179/15 од 09.12.2015. године о одбијању захтева којим је тужени тражио да се тужилац обавезе на исплату његовог новчаног потраживања у означеном износу, не значи да је то потраживање престало. Наведеном пресудом тужбени захтев је одбијен по другом основу, зато што између странака не постоји однос јемца и повериоца, који је различит од односа хипотекарног повериоца и хипотекарног дужника. Тужичево потраживање није престало ни зато што није било пријављено у поступку стечаја дужника, Привредног друштва „ВВ“ ДОО. Тужени није разлучни поверилац стечајног дужника из члана 49. став 1. Закона о стечају, који своје право остварује искључиво у стечајном поступку, у смислу члана 80. став 2. тог закона. Разлучни повериоци су они који имају заложно право, законско право задржавања или право намирења на стварима и правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри. Тужени нема заложно право на имовини стечајног дужника, већ на имовини трећег лица - тужиоца. Тужени се не може у потпуности изједначити ни са стечајним повериоцем из члана 48. Закона о стечају, који своје потраживање такође остварује у стечајном поступку, јер су то она лица која на дан покретања стечајног поступка имају необезбеђено потраживање према стечајном дужнику, а потраживање туженог је обезбеђено заложним правом на непокретности у својини тужиоца. У таквој ситуацији, тужени има право избора да ли ће своје потраживање, које је обезбедио хипотеком на имовини тужиоца, према свом дужнику - привредном друштву у стечају

наплатити у стечајном поступку, или као хипотекарни поверилац из вредности ствари у својини тужиоца. То право хипотекарног повериоца изричито је предвиђено чланом 25. Закона о хипотеци, којим је прописано да он може захтевати да своје потраживање намири најпре из вредности хипотековне непокретности а затим из остале имовине дужника, истовремено из вредности хипотековане непокретности и из дужникове имовине, или најпре из дужникове имовине па тек потом из вредности хипотековане непокретности.

Из наведених разлога, потраживање туженог које је обезбеђено хипотеком на имовини тужиоца није престало зато што није пријављено и реализовано у поступку стечаја његовог дужника, а не постоје ни други основи за престанак његовог потраживања, у смислу општег правила из члана 295. Закона о облигационим односима и других одредаба тог закона које уређују начине престанка потраживања.

Ревизијски наводи о ништавости заложне изјаве су ирелевантни, имајући у виду садржину тражене правне заштите која је усмерена на брисање пуноважне хипотеке.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Трошкови одговора на ревизију, по оцени Врховног касационог суда, нису били нужни. Због тога је захтев туженог за накнаду тих трошкова одбијен и применом члана 165. став 1. у вези члана 154. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић